

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': כיצד העדים נעשים זוממין? מעידים אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצה. אין אומרין ייעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו, אלא לוקה ארבעים. מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב גלות. אין אומרים יגלה זה תחתיו, אלא לוקה ארבעים. מעידין אנו באיש פלוני שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה. והלא בין היום בין למחר סופו ליתן לה כתובתה. אלא אומדים כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו, שאם נתאלמנה או נתגרשה, ואם מתה יירשנה בעלה:

גמ': תנן, אין אומרין ייעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו, אלא לוקה ארבעים. ולמה לא ילקה בכל הזמה משום לא תענה ברעך עד שקר?, א"ר יוסי בן חנינה. הכל היה בכלל [שמות כ יג] לא תענה ברעך עד שקר. יצא [דברים יט יט] ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. את שאת יכול לקיים בו ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו, אן אתה מקיים בו לא תענה. ואת שאין אתה יכול לקיים בו ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. אתה מקיים בו לא תענה ברעך. כדכתיב והפילו השופט והיכהו כדי רשעתו. משום רשעה אחת אתה מחייבו, ואי אתה מחייבו משום שתי רשעויות. והא"ר אבהו בשם ר' יוחנן, מזיד בחלב ושוגג בקרבן. מתרין בו, ולוקה ומביא קרבן? אמר ר' בון בר חיייה בשם רבי שמואל בר רב יצחק. הא דאמרין דמשום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שני רשעויות. במה דברים אמורים? בשני דברים המסורים לב"ד. כגון מלקות וממון את תופש אחד מהן, ואינו לוקה ומשלם. יצא דבר שמסור לשמים כגון מלקות וקרבן שלוקה ומביא קרבן. תנן, אין אומרין ייעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו. מ"ט? אמר ריב"ל. דכתיב ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. לו ולא לזרעו. וליפסלוהו לדידיה ולא ליפסלו לזרעיה? בעינן כאשר זמם לעשות וליכא. דבר אחר, כתיב ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. לו ולא לאשתו. ומנין שאשתו מתחללת בביאתו? כתיב [ויקרא כא טו] ולא יחלל זרעו בעמיו. אין לי אלא זרע שהוא מתחלל [דף א עמוד ב] היא עצמה מניין? ודין הוא, מה אם הזרע שלא עבר עבירה, הרי הוא מתחלל. היא שעברה עבירה, אינו דין שתתחלל? הוא עצמו יוכיח, שעבר עבירה ואינו מתחלל. לא אם אמרתם באיש, שאינו מתחלל בכל מקום. תאמר באשה, שהיא מתחללת בכל מקום? הואיל והיא מתחללת בכל מקום כגון אם בא עליה אחד מן הפסולים לה, דין הוא שתתחלל. ואם נפשך לומר, מה לזרעו שכן נוצר בעברה ולא היתה לו חזקת כשרות, תאמר בה שהייתה לה חזקת כשרות? ת"ל לא יחלל. שהיה לו לכתוב לא יחול, ולמה כתב ולא יחלל? ללמד שאף מי שהיה כשר נתחלל. בר פדייה אומר עד זמם אינו נעשה חלל ומה הכהן שבא על גרושה המחלל לא נתחלל, היאך זה מתחלל? עדים שנזדממו וחזרו ונשתקרו. ונתחייבו ממון על ההזמה ומלקות משום לא תענה ברעך עד שקר. כגון שהעידו שמת ונחייב כתובה והוזמו ונתחייבו ממון, ובא המת רגליו ונעשו שקרנים ונתחייבו מלקות. רבי יוחנן אמר לוקין ומשלמים, דכתיב והנה עד שקר העד שקר ענה באחיו, שקר שקר לחייבו על שניהם. "א שגם רבי יוחנן סובר כרבי אלעזר אלא שהוא למד מג"ש שקר שקר כתיב לא תענה ברעך עד שקר, וכתיב בעדים זוממים עד שקר העד ובמיתה איירי דכתיב בתר הכי ובערת הרע מקרבך מה שקר האמור במיתה מת ואינו משלם אף שקר האמור במלקות לוקה ואינו משלם רבי אלעזר אמר, גזרה שווה רשע רשע. נאמר רשע במחוייבי מיתות, דכתיב, אשר הוא רשע למות. ונאמר רשע במחוייבי מכות, דכתיב, והיה אם בן הכות הרשע. מה רשע שנאמר במחוייבי מיתות, אין ממון אצל מיתה. אף רשע שנאמר במחוייבי מכות, אין ממון אצל מכות. תנן, מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב גלות. אין אומרים יגלה זה תחתיו, אלא לוקה ארבעים. מ"ט? בר פדייה אמר דכתיב [דברים יט ה] הוא ינוס אל אחד הערים האלה וחי. הוא ולא זוממיו. תנן, מעידין אנו באיש פלוני שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה. והלא בין היום בין למחר סופו ליתן לה כתובתה. אין משלמין כל הכתובה אבל משלמין הן טובת הניית כתובה. כיצד? אומד כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו. שמא תמות בחיי בעלה וירשנה בעלה. או שמא ימות בעלה בחייה וירש הלה את כתובתה. לפי כך הוא משלם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק א הלכה ב

מתני': מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו אלף זוז, על מנת ליתנם מיכן ועד שלשים יום. והוא אומר, מיכן ועד עשר שנים. אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהיו אלף זוז בידיו. בין ליתנם מיכן ועד שלשים יום, בין ליתנם מיכן ועד עשר שנים. מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו מאתים זוז, ונמצאו זוממים. לוקין ומשלמין. שלא השם המביאו לידי מכות, מביאו לידי תשלומין, דברי ר"מ. וחכמים אומרים. כל המשלם, אינו לוקה. מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב מלקות ארבעים, ונמצאו זוממין. לוקים שמונים. משום [שמות כ ג] לא תענה ברעך עד שקר, ומשום [שם יט] ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו, דברי ר"מ. וחכ"א, אינן לוקין אלא ארבעים. משלשים בממון ואין משלשים במכות. כיצד? העידוהו שהוא חייב לחבירו מאתים זוז, ונמצאו זוממין. משלשין ביניהן. העידוהו שהוא חייב מלקות ארבעים ונמצאו זוממין, כל או"א לוקה ארבעים:

גמ': רב אבא בר ממל, רב עמרם ורב מתנה אמרו בשם רב. המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו, אלא מתי שירצה יפרע. אף שלא יבא לידי לא יגוש, שביעית משמטתו [דף ב עמוד א] ואמר ר' אלעזר, רבי יהודה היא. כ"י דתנין תמן. השוחט את הפרה וחלקה בר"ה של מוצאי שביעית. אם היה החדש מעובר, משמט. ואם לאו, אינו משמט. שהשביעית משמטת בסופה. ואמר רבי אלעזר בשלוק ממנו פעמים כרבי יהודה היא דאמר הקפת החנות, ראשון ראשון משמטת. וכי ראוי הוא לתובעו בראש השנה? מכאן שהמלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו שביעית משמטת. אמר רבי אבא בשם ר' זעירא. שניא היא דתמן במי שהוא ראוי להאמינו. שאף שאן לוקחים משכון ביו"ט, זה דווקא ממי שאינו מאמינו, דנראה כפורע חובו ביו"ט, אבל ממי שמאמינו יכול לקחת שנראה שהמשכון אינו אלא לזיכרון, ומכיון שהוא ראוי לתובעו משכון, כמי שהוא ראוי ליתן לו מעות. ונעשת הקניה הקדמת כהלואה ומשמטת. וכן גבי הקפת חנות, הואיל ובקניה שניה הוא ראוי ליתן לו מעות ולא נתן, נעשית ראשונה מלוה, אבל כאן שאינו ראוי לתובעו אולי לא משמט. אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רב. המלוה את חבירו על מנת שלא תשמטנו שביעית, אין השביעית משמטתו. מדתנן מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו אלף זוז, על מנת ליתנם מיכן ועד שלשים יום. והוא אומר, מיכן ועד עשר שנים. אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהיו אלף זוז בידיו. בין ליתנם מיכן ועד שלשים יום, בין ליתנם מיכן ועד עשר שנים. ויש עשר שנים בלא שמיטה? ולמה הזוממים לא חייבים הכל? אלא על כרחך שעשה תנאי ששביעית לא תשמט והתנאי מועיל. אמר ר' הונא. איתפלגון רב נחמן ורב ששת. חד אמר, תיפטר במלוה על המשכון. וחרנה אמר, בכותב לו פרוזבול ואין מכאן ראייה שהתנאי מועיל. תני שלשים יום לא איתי אינו יכול לבא לתבוע את החוב, מהו שלשים יום לא איתי? אמר שמואל. שהמלוה את חבירו סתם, אינו רשאי לתובעו עד שלשים יום. עאל רבי יהודה ואמר טעמא דכתיב [דברים טו ט] קרבה שנת השבע שנת השמיטה. לא היא שנת השבע, היא שנת השמיטה? ומה תלמוד לומר קרבה שנת השבע שנת השמיטה? [דף ב עמוד ב] שלא תאמר בחודש אלול שנה שישית קרבה שנת השבע. כל שלשים יום אין רשאי לתובעו. לאחר שלשים יום שנת השמיטה יהיה בהשמט כספיה הוא ולא יגבנו. לפום כן צריך מימר, קרבה שלשים יום קדם שנת השבע שנת השמיטה. ללמד שאם הלווה בחדש אלול אף שאינו יכול לתבוע שביעית משמטת. מה החידוש. הרי אפילו אם התנה בפירוש שלא לתובעו שביעית משמט. ולא כן אמר רבי בא בר ממל רב עמרם רב מתנה בשם רב המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו השביעית משמטת? אשכח תני רבי ישמעאל קרבה שנת השבע שנת השמיטה. לא היא שנת השבע היא שנת השמיטה ומה תלמוד לומר קרבה שנת השבע שנת השמיטה שלא תאמר כל שש שנים כרמו לפניו שדהו לפניו ויכול המלוה להתפרנס מהם ולאחר שש שנים בהשמט קרקע הוא לא יגבנו וממה אתפרנס לפום כן צריך מימר קרבה שנת השבע שאסורה בעבודת הקרקע שנת השמיטה שהיא בהשמט כספיה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק א הלכה ג

מתני': אין העדים נעשים זוממים, עד שיזומו את עצמן. כיצד? אמרו, מעידין אנו באיש פלוני שהרג את הנפש. אמרו להן, היאך אתם מעידים? שהרי הנהרג הזה או ההורג היה עמנו אותו היום במקום פלוני. אין אלו זוממין. אבל אמרו להן, היאך אתם מעידין? שהרי אתם הייתם עמנו אותו היום במקום פלוני. הרי אילו זוממין ונהרגין על פיהן. באו אחרים והזימום. באו אחרים והזימום. אפילו מאה, כולם ייהרגו. ר' יהודה אומר, איסטיסיס היא זו. אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד:

גמ': תנן, ר' יהודה אומר, איסטיסיס היא זו. אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד. אי איסטיסיס היא זו, אפי' כת ראשונה לא תהרג? אמר רבי אבא בר ממל. והוא שנהרגה. הדא היא דתנינן, אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד. אם כבר נהרגה. אבל אם לא נהרגה, אפילו כת ראשונה לא תיהרג. רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירא [דף ג עמוד א] היו עומדין ומעידין עליו שהרג את הנפש בחמשה בחדש בלוד. באו אחרים ואמרו להן, היאך אתם מעידין? שהרי אתם הייתם עמנו בחמשה בחדש בקיסרי. ובאו אחרים ואמרו להן, היאך אתם מעידים? שהרי אתם הייתם עמנו בחמשה בחדש בציפורי. מי אמרינן מכל מקום הוזמו ויהרגו. או דילמא, ההורג אינו נהרג, שמא עדים זוממין הן. והעדים אינן נהרגין, שמא אמת אמרו שהרי המזימים מכחישים זו את זו, שאלו אמרים בקסרי הייתם, ואלו אמרים בציפורי הייתם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק א הלכה ד

מתני': אין העדים הזוממים נהרגין, עד שיוגמר הדין. שהרי הצדוקים אומרים, עד שיהרג שנאמר [דברים יט כא] נפש תחת נפש. אמרו להן חכמים. והלא כבר נאמר [שם יט יט] ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. והרי אחיו קיים. אם כן למה נאמר נפש תחת נפש? יכול משקיבלו עדותן ייהרגו? ת"ל נפש תחת נפש. הא אינן נהרגין עד שיוגמר הדין:

גמ': תנן התם, גבב ע"פ שנים וטבח ומכר על פיהן ונמצאו זוממין משלמין לו את הכל. אמר רבי זעירא. ממה שהמשנה לא חילקה בן הוזמו על הגנבה או על המכירה. משמע שבכל מקרה העדות נפסלת מראשיתה, אפילו העידו שביום אחד גבב וביום אחר שחט. דכיוון שהעדות הייתה בפעם אחת. הדא אמרה עד זומם אין נפסל רק משעה שהוזם, ובית דין מכריזים עליו כפסול. אלא מעצמו נפסל למפרע, משעה שמסר עדות שקר. דרבי זעירא פתר ליה בהתרייה עדות אחת, דכיוון שהעידו בפעם אחת על הגניבה והטביחה, כל העדות בטלה דעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. ותני כן. היו שנים מעידים בו שגבב, והם מעידים בו שטבח ומכר. נמצאו זוממים על הטביחה, הוא משלם כפל, והם משלמים שלשה וארבעה. א"ר יוסי. במה דברים אמורים? בשתי עדות ובשתי התריות. אבל בעדות אחת ובהתרייה אחת, כל עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. באזה מקרה אמרו שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה? האם לא כגון שהיו עומדין ומעידין עליו בעשרה בניסן. שגבב שור באחד בניסן, וטבח ומכר בעשרה בניסן. והוזמו בחמשה עשר בניסן. כל עדות שהעידו מעשרה בניסן עד חמשה עשר בניסן למפריעה, הרי אילו פסולות. משמע שעד זומם למפרע נפסל. א"ר אבא בר ממל. אפילו תימא מכאן ולהבא הוא נפסל, תיפותר במעידין עליו שגבב וטבח ומכר בכרך שבעדות אחת העידו שגבב וטבח או מכר בפעם אחת, והוזמו על הטביחה. אף עדותם על הגניבה בטלה דעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, ולית שמעת מינה לכלום. ותני כן דמכאן ולהבא הוא נפסל דתנן, החזיק שנה ראשונה בפני שנים, שנה שניה בפני שנים אחרים, ושנה שלישית בפני שנים אחרים, הרי אלו ג' עדויות ומצטרפות לחזקת שלש שנים. והן עדות אחת להזמה, שאם הזים שני עדים, לא משלמים

עד שכל השלש כתות יזומו. נמצאת כת ראשונה זוממת, יש למחזיק עדות על שתי שנים. אם הוזמה גם הכת השניה, נשארה בידו חזקת שנה אחת. אם הוזמה הכת השלישית, אין בידו כלום. וקתני התם. אם הן היו עדים ראשונים והן היו האחרונים. הוזמו בראשונה אין לו בעדותם כלום. שכיוון שהוזמו בעדות על שנה ראשונה, כל מה שהעידו לאחר מכאן הן עדויות פסולות. הוזמו בעדות שנה שנייה, הרי יש לו עדות שנה אחד. הוזמו בעדות שנה שלישית, [דף ג עמוד ב] הרי יש שתי עדויות עדות שנה ראשונה ושניה. והיכי דמי? אם במעידין עליו בכרך אחד שהחזיק שלוש שנים. לית שמע מינה כלום שהרי אפילו אם הוזמו על שנה שלישית פשיטא שכל העדות בטלה ולא יתכן שעל זה אמרה המשנה שעדות שנה ראשונה ושניה יש לו. לא אתיידא דא, אלא על ידי עדויות סגיאין. וכיוון שהעידו שלוש עדויות ואן נפסל אלא עדות שלישית, מכאן ראה שעד זומם מכאן ולהבא הוא נפסל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק א הלכה ה

מתני': [דברים יז ו] על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. אם מתקיימת העדות בשנים, למה פרט הכתוב שלשה? אלא להקיש שלשה לשנים. מה שלשה מזימין את השנים, אף שנים יזמו השלשה. ומניין אפילו מאה? ת"ל עדים. ר"ש אומר. מה שנים אינן נהרגין עד שיהו שניהם זוממין, אף שלשה אינן נהרגין עד שיהו שלשתן זוממין. ומניין אפי' מאה? ת"ל עדים. ר' עקיבא אומר. לא בא השלישי אלא להחמיר עליו, ולעשות דינו כיוצא באילו. אם כך ענש הכתוב לניטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה, על אחת כמה וכמה ישלם שכר לניטפל לעושי מצוה כעושה מצוה. מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה, אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה. מניין אפילו מאה? ת"ל עדים. א"ר יוסי. במה דברים אמורים? בדיני נפשות. אבל בדיני ממונות, תתקיים העדות בשאר. רבי אומר. אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות. בזמן שהתרו בהן. אבל בזמן שלא התרו בהן, מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש?:

גמ': כתיב בדיני נפשות, על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. וכתיב בדיני ממונות, על פי שנים עדים או שלשה יקום דבר. יאמר דיני ממונות ואל יאמר דיני נפשות?. אילו נאמר דיני ממונות ולא נאמר דיני נפשות, הייתי אומר. דיני ממונות הקלים אפילו שנים מזימים לשלושה, אבל בדיני נפשות החמורים, שלשה מזימין את השנים, ושנים אין מזמים את השלושה, אלא יהיו כמכחישים והעדויות בטלה. או אילו נאמר דיני נפשות ולא נאמר דיני ממונות. הייתי אומר. בדיני נפשות החמורין, החמירה עליהם תורה כדי שלא יעידו עדות שקר והאמינה לכת השניה שיהיו מזמים את הראשונה, אבל בדיני ממונות אולי יהיו כשתי כיתות המכחישות זו את זו דמאי חזית דסמכת על השניים סמוך על הראשונים. קמ"ל שאף בדיני ממונות השניים מזימים לראשונים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק א הלכה ו

מתני': היו שנים רואין אותו מחלון זה, ושנים רואין אותו מחלון זה, ואחד מתרה בו באמצע. בזמן שמקצתן רואין אילו את אילו, הרי אילו עדות אחת. ואם לאו, הרי אילו שתי עדיות. לפיכך אם נמצאת אחת מהן זוממת, היא והן נהרגין, והשניה פטורה.

[דף ד עמוד א] גמ': א"ר ירמיה. חמי היך תניין הכא. היו שנים רואין אותו מחלון זה, ושנים רואין אותו מחלון זה, ואחד מתרה בו באמצע. בזמן שמקצתן רואין אילו את אילו, הרי אילו עדות אחת. ואם לאו, הרי אילו שתי עדיות. הא אם היו שלשה שלשה ואחד מכל כת רואה את הכת השניה לא בדא, שאן השניים האחרים נגריים אחר האחד. א"ר יוסי תניא נמי הכי דתני, שלשה שלשה לא בדא. תניין הכא מה דלא תניין בכל סנהדרין, די ש מקרים שהוא והן נהרגין, והשנייה פטורה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק א הלכה ז

מתני': רבי יוסי בי ר' יהודה אומר. לעולם אינו נהרג, עד שיהו שני עידיו מתרין בו. שנאמר, על פי שנים עדים. ד"א. על פי שנים עדים. שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן:

גמ': תני רבי הושעיה. הפסוק הזה אמור בשתי כיתי עדים, דכתיב[דברים יט טז] כי יקום עד חמש באיש לענות בו סרה. כי יקום עד חמש באיש, זה עד זומם שהוא עונה באיש. לענות בו סרה, זה עדות המזימים. וכתיב לענות בו, בו ולא בעידותו. שאין העדים נעשים זוממין עד שיזומו את עצמן של עדים שיאמרו עימנו הייתם. עדים זוממין מהו שיהו צריכין לקבל התרייה? אמר ר' יצחק בר טבליי בשם רבי אלעזר. עדים זוממין אינן צריכין לקבל התרייה, דאם תתרה בהם, אף מעדות אמת יפרשו ויאמרו מה לנו ולצרה זו. רבי אבהו אמר מתרים ולא חיישון לון, שודאי לא יעברו על אם לא יגיד ונשא עונו מפני פחד ההתראה. א"ר יעקב בר דסי אף שהכשרים לא ימנעו מלמסור עדות בגלל כך, כיוון דאית נבלין סגאין מין אילין, דאם תתרה בהם לא ירצו לפגוע בכבוד שלהם שהתיחסו עליהם כחשודים ואפילו חמיין חבריהון נפקין מיקטלא, לא אמרין כלום ולא יעידו, לכן לא מתרים בהם. כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת, והיו העדים כשירין לזה ופסולין לזה. אמר ר' הילא בשם ר' יסא, איתפלגון ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. חד אמר, מאחר שהן פסולין לזה ופסולין לזה. וחרנה אמר, כשירין לזה ופסולין לזה. רבי מנא לא מפרש מי הוא הפוסל ומי הוא המכשיר. [דף ד עמוד ב] ר' אבין מפרש. ר' יוחנן אמר מאחר שהן פסולין לזה ופסולין לזה. ור' שמעון בן לקיש אמר כשרין לזה ופסולין לזה. אמר ר' אלעזר, מתניתא מסייע לרבי יוחנן. דתנן, נאמר על פי שנים עדים או שלושה עדים יקום דבר. אם על פי שנים, שלושה צריך לומר? אלא מה השנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עידותן בטילה.

אף השלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה. מניין אפי' מאה? תלמוד לומר עידים. ר' יעקב בר אחא **אמר** איתפלגון ר' חנניה חברין דרבנין ורבנין. חד אמר, יאות **אמר ר' אלעזר בזה שהשווה בן הדברים**. וחרנה אמר, לא אמר ר' אלעזר יאות. מאן דאמר יאות אמר ר' אלעזר, **כיוון שהעידו לשני בני אדם כאחד**, נעשית כעדות אחת ועדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. **ומאן דאמר לא א"ר אלעזר יאות, כיוון שהעידו לשני בני אדם** נעשית כשתי כיתי עדות כשירין לזה ופסולין לזה תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק א הלכה ח

מתני': מי שנגמר דינו וברח ובא לפני אותו ב"ד, אין סותרין את דינו. כל מקום שיעמדו שנים ויאמרו, מעידין אנו באיש פלוני שנגמר דינו בבית דינו של פלוני, ופלוני ופלוני עידיו, הרי זה ייהרג. סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ. סנהדרין ההורגת אחד בשבוע, נקראת חבלנית. ר' אלעזר בן עזריה אומר, אחד לשבעים שנה. רבי טרפון ור' עקיבה אומרים. אילו היינו בסנהדרין, לא נהרג בה אדם מעולם. רבן שמעון בן גמליאל אומר. אף הן מרבין שופכי דמים בישראל:

גמ': סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ. דכתיב [במדבר לה כט] והיו אלה לכם לחוקת משפט לדרתיכם בכל מושבותיכם. ומה תלמוד לומר [דברים טז יח] שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך. **דמשמע דווקא בערי ארץ ישראל?** אלא שבערי ישראל מושיבין דיינים בכל ועיר. ובחוצה לארץ, מושיבין אותן רק בכל פלך ופלך. תני רבי דוסתאי בי ר' ינאי אומר. מצוה לכל שבט, שיהא דן את שבטו. דכתיב, שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נותן לך לשבטיך. תני רבן שמעון בן גמליאל. מחוייבי מיתות שברחו מן הארץ לחוצה לארץ, ממיתין אותן מיד. ברחו מחוצה לארץ לארץ, אין ממיתין אותן מיד, אלא דנין בתחילה. **שמא זכותה של ארץ ישראל תסייע להצילו**

הדרן עלך פרק כיצד העדים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ב הלכה א

[דף ה עמוד א] מתני': אילו הן הגולין. ההורג נפש בשגגה. היה מעגל במעגילה, ונפלה עליו והרגתו. היה משלשל בחבית, ונפלה עליו והרגתו. היה יורד בסולם, ונפל עליו והרגו, הרי זה גולה. אבל אם היה מושך במעגילה, ונפלה עליו והרגתו. היה דולה בחבית, ונפסק החבל ונפלה עליו והרגתו. היה עולה בסולם, ונפל עליו והרגו, הרי זה אינו גולה. זה הכלל. כל שבדרך הורדתו, גולה. ושלא בדרך הורדתו, אינו גולה:

גמ':תנן, היה משלשל בחבית, ונפלה עליו והרגתו. ותני, ר' יהודה פוטר עד שיפיל את כל החבל שנשטט מידו אבל אם נקרע אנוס הוא ופטור. תנן, היה מעגל במעגילה, ונפלה עליו והרגתו. ותני ר"ש פוטר עד שיתיר את כל המחלצון, אבל אם נשבר ונפל עליו רק חלק מהמעגלה אנוס הוא ופטור. ולא פליגי אלא מאי דאמר ר"ש, בפסיקת החבל. מה דאמר רבי יהודה, בשמיטת המחלצון. רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו. היה מעגל במעגילה בדרך הליכתה כלפיו שהיא דרך עליה, והוציא הלה את ראשו והטיחה לו ורצצה את ראשו. האם מה שחייבה תורה דרך ירידה זה כיוון שהגרזן הולך לכיוון הנהרג ואם כך אף כאן. למרות שזה דרך עליה יהיה חייב, או שכל דרך עליה פטור? א"ל היא עלייה היא ירידה, כיוון שמשך לכיוון הנהרג גולה. רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו. היה מעגל במעגילה בדרך הליכתה כלפיו שהיא דרך עליה, והושיט התינוק את ידו ורצצה את ידו. האם חייב או כיוון שזה דרך עליה הרי הוא אנוס ופטור מנזיקין? א"ל אטרחת בה. כיוון שמשך לכיוונו, היא עלייה היא ירידה וחייב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ב הלכה ב

מתני': נשטט הברזל מקתו והרג. ר' אומר, אינו גולה. וחכמים אומרים, גולה. מן העץ המתבקע. רבי אומר, גולה. וחכמים אומרים, אינו גולה:

גמ': מה טעמון דרבנן? נאמר כאן נשילה דכתיב [דברים יט ה] ונשל הברזל מן העץ. ונאמר להלן [שם כח מ] כי ישל זיתך. מה נשילה שנאמר להלן, נשירה שהזיתים נושרים ממקום חיבורם. אף כאן נשירה שהברזל עצמו נשטט מהעץ שלו והרג. מה טעמיה דרבי? נאמר כאן נשילה דכתיב [דברים יט ה] ונשל הברזל מן העץ. ונאמר להלן [שם ז כב] ונשל ה' אלהיך את הגוים האל מפניך וגו'. מה נשילה שנאמר להלן, על ידי מכה שהקב"ה יכה בהם והם יסתלקו מהארץ. אף כאן על ידי מכה שמכה בעץ נשל חתיכה מן העץ המתבקע והלכה והרגה. אבל אם נשל הגרזן עצמו מהכת, אנוס הוא ופטור.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ב הלכה ג

[דף ה עמוד ב] מתני': זרק את האבן לרשות הרבים והרג, הרי זה גולה. רבי אליעזר בן יעקב אומר. אם משיצאת האבן מידו, והוציא הלה את ראשו וקיבלה, הרי זה פטור:

גמ': תני רבי אליעזר בן יעקב כתיב [דברים יט ה] ונשל הברזל מן העץ, ומצא את רעהו ביער. ומצא. שיהא מצוי לו בשעה שהוא הורגו. ולא שהמציא את עצמו. תנן, זרק את האבן לרשות הרבים והרג, הרי זה גולה. ולמה יגלה והרי הוא קרוב לפשיעה, וכי יש לו רשות לזרוק את האבן לרשות הרבים? אמר רבי יוסי בי רבי בון. תיפתר, שהיה כותלו גוהא ונוטה ליפול ויש לו רשות לפנותו לרה"ר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ב הלכה ד

מתני': זרק את האבן לחצירו והרג. אם יש רשות לניזק ליכנס לשם, גולה. ואם לאו, אינו גולה. שנאמר [דברים יט ה] ואשר יבא את רעהו ביער. מה היער רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם. יצא חצר בעל הבית, שאין רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם. אבא שאול אומר. מה חטבת העצים רשות. יצא האב המכה את בנו, והרב הרודה את תלמידו, ושליח בית דין:

גמ': אמר רבי ינאי. טבח שהוא מקצב והכה. בין מלמעלה, בין מלמטה, גולה. ואתייה כ"י דאמר ר' הונא. טבח שהוא מקצב והכה לפניו. כשמוריד את הגרזן למטן, גולה. כשמעלה למעלן, אינו גולה. לאחריו. כשמעלה למעלן, גולה. כשמוריד למטן, אינו גולה שאינו גולה אלא כאשר הגרזן נע לכונן הנהרג. אמר רבי יצחק. כל מילה ומילה לדעתיה. ישב על גבי מיטה ביום. ואין דרך התינוק לינתן על גבי המיטה ביום, גולה. בלילה ודרך התינוק הנתון ע"ג מיטה בלילה, אינו גולה, שקרוב לפשיעה. ישב לו על גבי עריסה ביום. ודרך התינוק לינתן על גבי עריסה ביום, אינו גולה. בלילה, ודרך התינוק לינתן על גבי עריסה בלילה, גולה. א"ר יוסי בר חנינה. היה עומד ומבקע עצים בחצירו, ונכנס הפועל ליטול שכרו. נתזה הבקעת עליו והזיקתו, חייב בארבע דברים חוץ מן הבושת. ואם מת, אינו גולה, שאינו כיער שיש רשות לכולם להיכנס. תני רבי חייא אפילו אם הזיק פטור. ולא פליגין. מה דאמר רבי יוסי בן חנינה שחייב, בשראה אותו. ומה דתני ר' חייא שפטור, בשלא ראה אותו. אף בשלא ראו אותו, כיון שאמר לו היכנס, למה לא יהיה חייב? תני ר' חייא פטור דכיון שאמר לו היכנס, צריך לשמור את עצמו, דלא קיבל עליו אחריות. ואית דבעי מימר כרבי יוסי בן חנינה, כיון שאמר לו היכנס. נעשית כחצר שותפין. ואמר ר' חייא בשם ר' יוחנן. השותפין קונין זה מזה בחצר אף בקנין משיכה שאינו קונה ברה"ר. וממחין זה על ידי זה בחצר, בתשמישי החצר הקבועים. כגון העמדת תנור וכדומה, הממעטים את אויר החצר. וחייבין זה בניזקי זה. והתנן, המניח את הכד ברה"ר, ובא אחר ונתקל בה ושברה, פטור. ואם הוזק בה, בעה"ב חייב בנזקו. ואמר רב בממלא רשות הרבים כולה לכן הניתקל פטור אבל אם היה מניח לו מקום לעבור הניתקל פושע וחייב. אם כך למה לרבי חייא אם אמר לו להיכנס פטור, הרי אינו כממלאה את כל רשות הרבים? מכיון שדרכן להלך בחצר, כמי שהוא ממלא את כל החצר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ב הלכה ה

[דף ו עמוד א] מתני': האב גולה על ידי בנו, והבן על ידי האב. הכל גולים על ידי ישראל, וישראל גולים על ידיהם. חוץ מעל ידי גר תושב, וגר תושב על ידי גר תושב. הסומא אינו גולה, דברי ר' יהודה. ר"מ אומר, גולה. השונא אינו גולה. ר' יוסי בי ר' יהודה אומר, השונא נהרג, מפני שהוא כמועד. רבי שמעון אומר. יש שונא גולה, ויש שונא שאינו גולה. כל שהוא יכול לומר לדעת הרג, אינו גולה. ושלא לדעת הרג, הרי זה גולה:

גמ' א"ר זעירא. תנא רבי שילא בר בונה. כלפי **שנאמר** [במדבר לה יט] גואל הדם הוא ימית את הרוצח **בפגעו בו הוא ימיתנו**. הרי מי שהכה את בנו, אין בנו השני נעשה גואל הדם להמית את אביו. אבל אח שהכה את אחיו, אחיו השני נעשה גואל הדם להמית את אחיו. תני ר' **אלעזר** בן יעקב. כלפי שנאמר גואל הדם הוא ימית את הרוצח **בפגעו בו הוא ימיתנו**. הרי מי שהכה את בנו, בנו השני נעשה גואל הדם להמית את אביו. אבל אח שהכה את אחיו, אין אחיו השני נעשה גואל הדם להמית את אחיו. **מדכתיב, בפגעו בו. שומע אני דוקא אם פגע בו מיד. ומנין שאפילו אינו יכול להקבילו ולפגוע בו מיד, מנין שמצוה על גואל הדם לחזר אחריו? ת"ל [במדבר לה יט] בפגעו בו הוא ימיתנו. מכל מקום. והסומא. א"ר אבא. מאן תנא סומא? ר' יודה. דר' יודה פוטרו מכל מצות האמורות בתורה. ושניהן מקרא אחד דרשו דכתיב[שם כג] או בכל אבן אשר ימות בה בלא ראות ויפל עליו וימת. ר"מ אומר, לרבות את הסומא. שאף הוא אינו רואה. ר' יודה אומר, בלא ראות פרט לסומא, דבלא ראות משמע שבמקום אחר הוא יכול לראות. יצא סומא שאף במקום אחר אינו רואה. תנן התם, ר' יודה אומר. כל שלא ראה מאורות מימיו, לא יפרוש את שמעו. הא אם ראה ואחר כך נסתמא, פורש. מחלפה שיטתיה דר' יהודה? הכא הוא אמר פרט לסומא שפטור מגלות וכיון שפטור מגלות פטור נמי מכל מצות שבתורה דכתיב ושפטו העדה בין המכה ובין גואל הדם על המשפטים האלה כל שישנו במכה וגואל הדם ישנו במשפטים וכל שאינו במכה וגואל הדם אינו במשפטים. והכא הוא אמר לרבות סומא שראה מאורות מימיו שפורס את שמעו? ואך הוא מוציא אחרים והרי פטור מכל המצוות אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל מה שנאמר במשנה כל שלא ראה מאורות מימיו אין הכוונה לסומא אלא ביושב בבית אפילו כל חיו היא מתניתא כך הוא אומר היושב בבית אפל לא יפרש שמעו. ברם הכא בלא ראות פרט לסומא: מה מקיימין רבנין בלא ראות? שהרי לר"מ סומא חייב בכל המצוות ולא צריך פסוק לרבות סומא להביא את המכה בלילה: שהייתי חושב שבמקרה ורק הוא לא ראה יהיה חייב אבל בלילה שאף אחד לא רואה יהיה פטור קמ"ל שחייב**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ב הלכה ו

מתני': לאיכין גולין? לערי מקלט. לשלש שבעבר הירדן, ולשלש שבארץ כנען. שנאמר [שם יד] את שלש הערים תתנו מעבר לירדן וגו'. עד שלא נבחרו שלש שבארץ ישראל, לא היו שלש שבעבר הירדן קולטות. שנאמר [שם יג] שש ערי מקלט תהיינה. עד שיהו **ששתן** קולטות כאחת. ומכוונות להם דרכים מזו לזו. שנאמר [דברים יט ג] תכין לך הדרך, ושלשת את גבול ארצך. ומוסרין לו שני תלמידי חכמים, שמא יהרגנו בדרך. וידברו איליו. רבי מאיר אומר. אף הוא מדבר על ידי עצמו. שנאמר [שם ד] וזה דבר הרוצח. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר. בתחילה [דף ו עמוד ב] אחד שוגג ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט, וב"ד שולחין ומביאין אותו משם. מי שנתחייב מיתה, הרגוהו. ושלא נתחייב מיתה, פטרוהו. ושנתחייב גלות, מחזירין אותו למקומו. שנאמר [במדבר לה כה] והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו. אחד משוח בשמן המשחה, ואחד המרובה בבגדים, ואחד שעבר ממשיחותו. רבי יהודה אומר. אף משוח מלחמה מחזיר את הרוצח. לפיכך אימותיהן של כהנים, מספקות להן מחייה וכסות. כדי שלא יתפללו על ביניהן שימותו. נגמר דינו ומת כהן גדול, הרי זה אינו גולה. אם עד שלא נגמר דינו מת כהן גדול ומינו כהן אחר תחתיו, ולאחר מיכן נגמר דינו, חוזר במיתתו של שני. נגמר דינו בלא כהן גדול, ההורג כהן גדול, וכהן גדול שהרג, אינו יוצא משם לעולם. ואינו יוצא, לא לעדות מצוה, ולא לעדות ממון, ולא לעדות נפשות. ואפילו ישראל צריכין לו. ואפילו שר צבא ישראל כיואב בן צרויה, אינו יוצא משם לעולם. שנאמר [במדבר לה כה] שמה. שם תהא דירתו, ושם תהא מיתתו, ושם תהא קבורתו. כשם שהעיר קולטת, כך תחומה קולטת. רוצח שיצא חוץ לתחום ומצאו גואל הדם. רבי יוסי הגלילי אומר, מצוה ביד גואל הדם, ורשות ביד כל אדם. ר' עקיבה אומר. רשות ביד גואל הדם, וכל אדם אין חייבין עליו. אילן שהוא עומד בתוך התחום ונופה נוטה חוץ לתחום. או עומד חוץ

לתחום ונופה נוטה בתוך התחום. הכל הולך אחר הנוף. הרג באותו העיר, גולה משכונה לשכונה. ובן לוי גולה מעיר לעיר. כיוצא בו, רוצח שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו. יאמר להם רוצח אני. אמרו לו אף על פי כן, יקבל מהן. שנאמר [דברים יט ד] וזה דבר הרוצח:

גמ': שלש עיירות הפריש משה בעבר הירדן. ומשבאו לארץ, הפרישו עוד שלש. אילו ואילו לא היו קולטות, עד שכיבשו וחילקו. כיון שכיבשו וחילקו, נתחייבה הארץ בשמיטין וביובלות, והיו אילו ואילו קולטות. שלש ערים שהפרישו בארץ ישראל, היו מכוונות כנגד שלש ערים שהפריש משה בעבר הירדן, כשתי שורות של כרם. את חברון ביהודה, כנגד בצר במדבר. ואת שכם בהר אפרים, כנגד ראמות בגלעד. את קדש בגליל, כנגד גולן בבשן. עד שלא הפרישו שכם בהר אפרים. לא היתה קולטת ולא היו אחרות יכולות לקלוט לפיכך הפרישו קרית יערים תחתיה, עד שכיבשו את שכם. עד שלא הפרישו קדש בגליל, לא היתה קולטת ולא יכלו האחרות לקלוט, לפיכך הפרישו גמלה תחתיה עד שכיבשו את קדש. כתיב ושלשת. שיהו משולשות. כדי שתהא מחברון ליהודה, כמחברון לשכם. ומחברון לשכם, כמשכם לקדש. נפלה אחת מהן, בונין אותה במקומה. ומניין אף במקום אחר באותו השבט ת"ל שש. ומניין אף במקום אחר אצל שאר כל השבטים? ת"ל תהיינה. שיהו מכוונות וקולטות כראשונות. הערים הללו אין בונין אותם. לא כרכים גדולים, ולא עיירות קטנות, אלא בינונית. אין בונין אותה אלא על השוק. אם אין שם שוק, עושין לשם שוק. אין בונין אותם אלא על המים. אם אין שם מים, מביאין לשם מים. נתמעטו דיוריהן, מביאין אחרים תחתיהן. אם אין שם אוכלוסין, מביאין לשם כהנים לויים וישראלים. אין עושין בתוכן לא בית הבד, ולא בית היצירה, דברי רבי נחמיה. וחכמים מתירין. אין מפשילין בתוכן חבלים, ואין עושין בתוכן כלי זכוכית בשביל שלא להרגל את הרגל לשם. רבי יוחנן שלח לרבנין דתמן. תרתין מילין אתון אמרין בשם רב, ולית אינון כן. אתון אמרין בשם רב, יפת תואר [דף ז עמוד א] לא התירו בה אלא בעילה ראשונה בלבד. ואני אומר, לא בעילה ראשונה ולא בעילה אחרונה, אלא לאחר כל המעשים דכתיב [דברים כא יג] ואחר כן תבוא עליה ובעלתה. אחר כל המעשים. ואתון אמרין בשם רב. סבור היה יואב שקרנות המזבח קולטת, ואינו קולט אלא גגו. ועוד טעה שרק של בית העולמים קולט ושל שילו אינו קולט. והוא אחז בקרנות המזבח בשילה. ואני אומר. לא מזבח קולט, ולא גגו קולט. לא של שילו קולט ולא של בית העולמים קולט. אין לך קולט, אלא שש ערי מקלט בלבד. ואיפשר יואב דכתיב ביה [שמואל ב כג ח] תחכמוני ראש השלישי היה טועה בדבר זה? אמר רבי תנחומא, לסנהדרין ברח שהיו בשלה בצד המזבח שהם ידונו ויהרגו אותו. כהדא דתני, הרוגי בית דין, נכסיהן ליורשין. הרוגי מלכות, נכסיהן למלכות. אמר יואב. מוטב שאיהרג בבית דין ויירשוני בני, ואל יהרגיני המלך ויירשני. כד שמע שלמה כן אמר. לממונו אני צריך? מיד [מלכים א ב לא] והסירות דמי חנם. אין ממונו חנם [שם לד] וישלח ביד בניהו ויפגע בו וימיתוהו, ויקברוהו בביתו במדבר. וכי מדבר היה ביתו? אלא ללמדך שכיון שמת יואב שר צבא ישראל, נעשו ישראל כמדבר. אין תימר שהיה בוזז את הגוים ובונה להן דימוסיות ומרחצאות. שבח ואין תימר שהיה בוזז את הגוים ומאכיל חכמים ותלמידיהם, שבח שבחים. ומניין שהיתה סנהדרין גדולה אצל המזבח? דכתיב [שמות כג] ולא תעלה במעלות על מזבחי. ומה כתיב תמן [שם כא א] ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. תני ר' אליעזר בן יעקב אומר. מקלט מקלט כתיב בפרשת דרכים, כדי שיהא הרוצח רואה את הכתוב והולך. אמר ר' אבון. כמין יד היתה מצוירת מראה להן את הדרך. אמר רבי פינחס כתיב [תהילים כה ח] טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך. למה הוא טוב? שהוא ישר. ולמה הוא ישר? שהוא טוב. על כן יורה חטאים בדרך, שמורה דרך תשובה. שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו? אמרה להם [משלי יג כא] חטאים תרדף רעה. שאלו לנבואה חוטא מהו עונשו? אמרה להן [יחזקאל יח ד] הנפש החוטאת היא תמות. שאלו לקודשא בריך הוא חוטא מהו עונשו? אמר להן יעשו תשובה ויתכפר לו. היינו דכתיב, על כן יורה חטאים בדרך. יורה לחטאים דרך לעשות תשובה. תנן, לפיכך אימותיהן של כהנים, מספקות להן מחייה וכסות. כדי שלא יתפללו על ביניהן שימותו. כתיב [משלי כו ב] כצפור לנוד, כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא. ותימר אכן? תיפתר שהיה עת ועונה, שיש עת רצון שכל התפילות מתקבלות. כיי דאמר רבי יוסי בן חלפתא. עתים הן לתפילה. אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולמים בשעה שאני מתפלל לפניך, תהא עת רצון דכתיב [תהילים סט יד] ואני תפילתי לך ה' עת רצון. אמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן. בכל מקום שנאמר דיבור [דף ז עמוד ב] חידוש מקרא שם, של

מצוה או דין שהקב"ה ציוה את משה להורות לבני ישראל. לפיכך לא מצאנו בכל ספרי הנביאים לשון וידבר מלבד ביהושוע דכתיב וידבר ה' אל יהושע לאמר, דבר אל בני ישראל לאמר, תנו לכם את ערי מקלט וגו'. והכתיב [שמות ו ב] וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה' מה מצווה יש כאן?. נאמר במדרש לפי שמשאל למה הרעותה נענה בוידבר שהיא לשון קשה. כתיב [יהושע כ ד] ואספו אותו העירה אליהם ונתנו לו מקום וישב עמם. מאי וישב עמם? הרי כבר כתיב ונתנו לו מקום רבנן דקיסרין אמרי בשם רבי שילה. שאם היה תלמיד חכם, עושים לו בית וועד. תני, נאמר, שלוש ערים תבדיל לך. וכתיב כי תשמור כל המצוה הזאת לעשותה וכ"ו, ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה. מכאן אתה אומר שלש ערים הפריש משה בעבר הירדן, ומשבאו לארץ הפרישו עוד שלש, ולעתיד לבוא, מפרישין עוד שלש. שנאמר שלש שלש שלש הרי תשע. אבא שאול אומר. שלש של שלש שלש הרי תשע ועוד הרי שנים עשר ר' נהוראי אומר שלש שלש שלש הרי ט' ועוד הרי י"ב על השלש הרי ט"ו. כתיב [במדבר לה יג] שש ערי מקלט תהיינה לכם. משמע שיש רק שש ותימר אכן? מה שנאמר שש ערי מקלט הכוונה שיהו ששתן קולטות כאחת אבל יכול להיות יותר. תנן, אחד משוח בשמן המשחה, ואחד המרובה בבגדים, ואחד שעבר ממשיחותו. שבבית שני לא היה שמן משחה והמינוי לכהן גדול נעשה על ידי שלבש את בגדי כה"ג שהם היו מרובים משל כהן הדיוט ולכן הוא נקרא מרובה בבגדים תיבא כ"י דאמר ר' שמואל בשם ר' אחא. חמשה דברים חסר מקדש אחרון ממקדש ראשון. דכתיב [חגי א ח] עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית ואכבדה בו. ואכבד כתיב חסר ה"א. אילו ה' דברים שחסר מקדש אחרון ממקדש ראשון, ואילו הן. אש, ארון, אורים ותומים, שמן המשחה, ורוח הקודש. אמר אביי תלמיד חכם צריך לפרסם את עצמו. היך בר נש דחכם חדא מיכלה. ואזיל לאתר ואינון מייקרין ליה כד הוא חכם תרין מיכלה שמכבדים אותו לפי שחושבים שבקיא בשני מסכותו. צריך לומר לון, חדא מיכלא אנא חכים. רב הונא אמר. ת"ח שגלה ונותנים לו כבוד, יאמר להם רוצח אני. אומר בשפה רפה, והימין פשוטה לקבל. שאם אומרים לו אף על פי כן יקבל מהם. וכן על המלווה לומר ללווה משמט אני. אומר בשפה רפה, והימין פשוטה לקבל. שאם אמר לו הלווה אף על פי כן יקבל ממנו. תנן, רבי יוסי בי רבי יהודה אומר. בתחילה [דף ו עמוד ב] אחד שוגג ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט, וב"ד שולחין ומביאין אותו משם. מי שנתחייב מיתה, הרגוהו. ושלא נתחייב מיתה, פטרוהו. ושנתחייב גלות, מחזירין אותו למקומו. מה טעמא דר' יוסי בי רבי יהודה שכולם רצים לעיר מקלט גם מי שלא חייב גלות? דכתיב [דברים יט ו] פן ירדוף גואל הדם אחרי הרוצח כי יחם לבבו. תנן, נגמר דינו בלא כהן גדול, ההורג כהן גדול, וכהן גדול שהרג, אינו יוצא משם לעולם. כל זה כשאין כהן משוח מלחמה או כהן שעבר שהרי רוצח חוזר במיתתם של אחד משלושה דתנן, אחד משוח בשמן המשחה, ואחד המרובה בבגדים, ואחד שעבר ממשיחותו. רבי יהודה אומר. אף משוח מלחמה מחזיר את הרוצח. א"ר אבהו אם הצטרכו את הרוצח לאזה דבר, שולחין ומביאין אותו משם. א"ר יוסי. מתניתין לא אמרה כן, דתנן אפילו ישראל צריכין לו. אפילו שר צבא כיואב בן צרויה, אין יוצא משם לעולם. שנאמר, וישב שמה. שם תהא דירתו שם מיתתו שם תהיה קבורתו וכו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ב הלכה ז

מתני': ומעלות היו שכר ללוים, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, לא היו מעלות להן שכר. וחוזר לשררה שהיה בה, דברי רבי מאיר. ורבי יהודה אומר, לא היה חוזר לשררה שהיה בה:

גמ': תני ר' יודה אומר למחלוקת ניתנו ללוים כנחלה. רבי יוסי אומר, לבית דירה ניתנו אבל לא לנחלה. ותייא דרבי יוסי, כר' מאיר. ודר' יודה [דף ח עמוד א] כדעתיה. דתנינן, מעלות היו שכר ללוים רבי יהודה, רבי מאיר. אומר, לא היו מעלות שכר ללוים. אמר רבא בשם רב יהודה, ורבי זעירא אמר בשם ר' עוקבא. אין מקדרין אלא בחבל של חמשים אמה. אמר ר' זירא בשם רב חסדא אין מקדרין, לא בערי הלוים, ולא במקום עגלה ערופה. ותייא כמאן דאמר, אלף אמה מגרש, ואלפים תחום שבת, שתחום שבת נלמד לעצמו. ברם כמאן דאמר אלף מגרש ואלפיים שדות וכרמים. כלום למדו לתחום שבת, לא מתחום ערי לויים? לעיקר אין מקדרין, לטפילה מקדרין?. ומניין שלא יהו קוברין בערי הלוים? אמר ר'

אבהו בשם ר' יוסי בר חנינה דכתיב [במדבר לה ג] ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכושם ולכל חייתם. לחיים ניתנו, ולא לקבורה ניתנו.

הדרן עלך פרק אלו הן הגולין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה א

מתני': אילו הן הלוקין. הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנידה, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לנתין ולממזר. אלמנה וגרושה, חייבין עליה משום שני שמות. גרושה וחלוצה, אינו חייב אלא משום שם אחד בלבד.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה ב

מתני': הטמא שאכל את הקודש, והבא אל המקדש טמא, האוכל חלב, ודם, ונותר, ופיגול, וטמא, השוחט והמעלה בחוץ, והאוכל חמץ בפסח, והאוכל והעושה מלאכה ביום הכיפורים, והמפטם את השמן, והמפטם את הקטורת, והסך בשמן המשחה, והאוכל נבילות, וטריפות, שקצים, ורמשים, אכל טבל ומעשר ראשון שלא ניטלו תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא נפדו. כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב? ר' שמעון אומר, כל שהוא. וחכמים אומרים, כזית. אמר להן ר"ש. אין אתם מודין לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב? אמרו לו מפני שהוא כברייתה. אמר להן אף חיטה אחת כברייתה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה ג

מתני': האוכל ביכורים עד שלא קרא [דף ח עמוד ב] עליהן, קדשי קדשים חוץ לקלעים, קדשים קלין מעשר שני חוץ לחומה, השובר את העצם בפסח טהור, ה"ז לוקה ארבעים. אבל המותיר בטהור, והשובר בטמא, אינו לוקה ארבעים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה ד

מתני': הנוטל אם על הבנים. ר' יהודה אומר לוקה ואינו משלח. וחכמים אומרים, משלח ואינו לוקה. זה הכלל. כל מצוה בלא תעשה שיש בה קום ועשה, אין חייבין עליה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה ה

מתני': הקורח קרחה בראשו, והמקיף פאת ראשו, והמשחית פאת זקנו, והשורט שריטה אחת על המת חייב. שרט שריטה אחת על חמשה מתים, או חמש שריטות על מת א', חייב על כל אחת ואחת. על הראש שנים, אחת מיכן ואחת מיכן. ועל הזקן,

שתים מיכן ואחת מלמטן. ר' אלעזר אומר. אם נטלן כולן כאחת, אינו חייב אלא אחת. ואינו חייב, עד שיטלנו בתער. רבי אליעזר אומר. אפילו אם ליקטו במלקט או ברהיטני חייב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה ו

מתני': הכותב כתובת קעקע. כתב ולא קיעקע קיעקע ולא כתב אינו חייב. עד שיכתוב ויקעקע. בדיו ובכוחל ובכל דבר שהוא רושם. ר"ש בן יהודה משום רבי שמעון אומר. אינו חייב עד שיכתוב שם השם. שנאמר [ויקרא יט כח] וכתובת קעקע לא תתנו בכם אני ה':

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה ז

מתני': נזיר שהיה שותה ביין כל היום, אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה. [דף ט עמוד א] חייב על כל אחת ואחת. היה מטמא למתים כל היום, אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תיטמא, אל תיטמא, והוא מיטמא, חייב על כל אחת ואחת. היה מגלח כל היום, אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תגלח, אל תגלח, והוא מגלח, חייב על כל אחת ואחת. היה לבוש בכלאים כל היום, אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תלבש, אל תלבש, והוא פושט ולובש, חייב על כל אחת ואחת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה ח

מתני': יש חורש תלם אחד, וחייב עליו משום שמונה לאוין. החורש בשור ובחמור, והם מוקדשין, בכלאים בכרם, ושביעית, ויום טוב, וכהן, ונזיר, ואף בית הטומאה. חנניה בן חכינאי אומר, אף הלוּבש כלאים. אמרו לו אינו השם. אמר להן, אף לא הנזיר הוא השם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה ט

מתני': כמה מלקין אותו? ארבעים חסר אחת. שנאמר [דברים כה ב ג] במספר ארבעים. מיניין שהוא סמוך לארבעים. רבי יהודה אומר, ארבעים שלימות. ואיכן הוא לוקה את היתירה? בין כתיפיו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה י

מתני': אין עומדין אותו אלא במכות הראויות להשתלש. אמדוהו לקבל ארבעים. לקה מקצת, ואמרו אינו יכול לקבל ארבעים, פטור. אמדוהו לקבל שמונה עשרה. משלקה אמרו יכול הוא לקבל ארבעים, פטור. עבר עבירה שיש בה שני לאוין. אמדוהו אומד א', לוקה. ופטור ואם לאו, לוקה ומתרפא, וחוזר ולוקה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה יא

[דף ט עמוד ב] מתני': כיצד מלקין אותו? כופת שתי ידיו על העמוד הילך והילך. וחזן הכנסת אוחז בבגדיו, אם נקרעו נקרעו. ואם נפרמו, נפרמו, עד שהוא מגלה את לבו. והאבן נתונה מאחוריו. חזן הכנסת עומד עליה, ורצועה של עגל בידו. כפולה אחד לשנים, ושנים לארבעה. ושתי רצועות עולות ויורדות בה. ידה טפח, ורחבה טפח, ומגעת על פי כריסו. ומכה שלישי מלפניו, ושתי ידות מאחוריו. ואינו מכה אותו. לא עומד, ולא יושב, אלא מוטה. שנאמר [דברים כה ב] והפילו השופט והכהו לפניו וגו'. והמכה מכה בידו אחת בכל כוחו. והקורא קורא [שם כח נח נט] אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה וגו'. והפלא ה' אלקיך את מכותך וגו'. וחוזר לתחילת המקרא. ואם מת תחת ידו, פטור. הוסיף לו רצועה אחת ומת, הרי זה גולה על ידיו. נתקלקל, בין בריעי בין במים, פטור. רבי יהודה אומר. האיש בריעי, והאשה במים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה יב

מתני': כל חייבי כריתות שלקו, נפטרו ידי כריתן. שנאמר [שם כה ג] ונקלה אחיך לעיניך. משלקה, הרי הוא כאחך, דברי רבי חנניה ב"ג. ומה אם העובר עבירה אחת, נפשו ניטלת עליה. העושה מצוה אחת, על אחת כמה וכמה שתינתן לו נפשו. ר"ש אומר. ממקומו הוא למד. שנאמר [ויקרא יח כט] ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם. ואומר [שם ה] אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. הא כל היושב ולא עבר עבירה, נותנין לו שכר כעושה מצוה. ר"ש ברבי אומר. הרי הוא אומר [דברים יב כג] רק חזק לבלתי אכל הדם, כי הדם הוא הנפש. ומה אם הדם, שנפשו של אדם חתה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר. גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן. הפורש מהן, על אחת כו"כ שיזכה, לו ולדורותיו, ולדורות דורותיו, עד סוף כל הדורות.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות

פרק ג הלכה יג

מתני': ר' חנינה בן עקשיה אומר. רצה המקום ברוך הוא לזכות ישראל לפיכך הרבה להן תורה ומצות. שנאמר [ישעי' מב כא] ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

לא מצאנו גמרא ירושלמית בפרק הזה

סליק פרקא וסליקא לה מסכתא דמכות ברחמי שמייא.

ברוך רחמנא דסייען מריש ועד כען.